

Elżbieta Wanat-Połeć, Robert Stachura

Nadzór nad procesami zachodzącymi w Ośrodku Informacji Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego

Na podstawie doświadczeń Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego związanych ze współpracą z zakładami ubezpieczeń w procesach zasilania ogólnopolskiej bazy danych ubezpieczeń komunikacyjnych i udostępniania z niej informacji, a w szczególności ze względu na konieczność dbania o zachowanie najwyższych standardów ochrony danych osobowych, istnieje potrzeba ciągłego doskonalenia nadzoru nad przebiegiem wspomnianych procesów. W tym rozumieniu nadzór sprawowany w ramach UFG obejmuje działania związane z monitorowaniem procesów zachodzących w Ośrodku Informacji UFG wraz z możliwością oddziaływania na zakłady ubezpieczeń naruszające warunki współpracy z Funduszem.

Celem artykułu jest omówienie nowego modelu nadzoru nad procesami Ośrodka Informacji UFG, jak również analiza możliwości wykorzystania dotychczas zdobytych doświadczeń w budowie systemu nadzoru, w kontekście rozszerzonych zadań UFG oraz planowanych działań na rzecz rynku ubezpieczeniowego.

Słowa kluczowe: Ośrodek Informacji UFG, nadzór, baza danych, innowacyjność.

Uwagi wstępne

W ostatnich latach obserwujemy dynamiczny rozwój Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Rozpoczęta kilka lat temu modernizacja bazy Ośrodka Informacji UFG i osiągnięcie przez nią wysokich parametrów efektywności otwierają szerokie możliwości wykorzystania potencjału tej bazy. Jesteśmy przekonani, że rozwój technologii informatycznych w połączeniu z nowymi możliwościami analizy dużych zbiorów danych już w najbliższej przyszłości znacznie przyczyni się do rozwoju UFG i całego sektora ubezpieczeniowego. Wyznaczanie i wspieranie realizacji właśnie takich celów zakłada kadra zarządzająca UFG. Jako priorytet na najbliższe lata przyjęto doprowadzenie do istotnego wzrostu użyteczności biznesowej bazy, oczywiście mając na uwadze uregulowania prawne, w tym związane z koniecznością zachowania najwyższej staranności w ochronie zgromadzonych danych. Jednym z warunków niezbędnych do realizacji wspomnianych celów UFG jest zapewnienie wysokiej skuteczności systemu nadzoru nad procesami związanymi z gromadzeniem i udostępnianiem danych z bazy Ośrodka Informacji UFG.

1. Geneza powstania i aktualny potencjał bazy danych ubezpieczeń komunikacyjnych UFG

Koncepcja powołania do życia Ośrodków Informacji w państwach członkowskich Unii Europejskiej pojawiła się w dyrektywach komunikacyjnych, które porządkują i określają minimalny zakres wymogów w odniesieniu do ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych na obszarze Wspólnoty Europejskiej. Pomimo pojawiania się pewnych załączków instytucji Ośrodka Informacji już w trzeciej dyrektywie komunikacyjnej¹, koncepcja ta została zrealizowana dopiero w czwartej dyrektywie komunikacyjnej². Akt ten nałożył na państwa członkowskie obowiązek ustanowienia w każdym z nich instytucji Ośrodka Informacji.

W polskim porządku prawnym – zgodnie z zapisami ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK³ – Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny pełni funkcję Ośrodka Informacji, począwszy od dnia 1 maja 2004 r.

Na mocy nowelizacji ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK z dnia 8 lipca 2005 r.⁴ w Ośrodku Informacji UFG (dalej: OI UFG) oprócz danych dotyczących ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych rozpoczęto gromadzenie danych dotyczących ubezpieczeń autocasco (AC). Od połowy 2008 r. Fundusz rozpoczął wdrażanie nowych rozwiązań funkcjonalnych dla Ośrodka Informacji. Zmiany objęły także strukturę organizacyjną i wyodrębnienie nowego biura oraz określenie nowych zasad funkcjonowania Ośrodka Informacji, zgodnie z przyjętym celem biznesowej użyteczności baz dla rynku ubezpieczeniowego.

Gromadzenie i udostępnianie przez UFG danych ma służyć eliminacji przeszkód faktycznych w dochodzeniu przez poszkodowanych roszczeń odszkodowawczych od ubezpieczycieli. Poszkodowany, który zyskał dostęp do informacji o wypadku komunikacyjnym, danych osoby odpowiedzialnej za szkodę oraz jej ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej, może skutecznie domagać się odszkodowania w postępowaniu przedsądowym, później zaś pozwać do sądu znanego sobie posiadacza pojazdu, kierującego lub ubezpieczyciela OC. Co więcej, dzięki koordynacji systemów prawnych państw Unii Europejskiej, ustanowieniu w każdym z nich Ośrodka Informacji oraz współpracy pomiędzy ośrodkami, poszkodowany zyskuje dostęp do informacji przechowywanych również w Ośrodkach Informacji innych państwach. Chronione są więc w równym stopniu zarówno osoby poszkodowane w wypadkach komunikacyjnych, które miały miejsce na terytorium RP, jak i ci, którzy ponieśli szkodę za granicą⁵.

W chwili obecnej baza Ośrodka Informacji UFG, ze względu na jej unikalny charakter, związany z centralizacją i integracją danych ubezpieczeniowych oraz zaawansowanymi rozwiązaniami technologicznymi, stanowi dodatkowo wartościowe centrum analityczne dla sektora ubezpieczeń komunikacyjnych. Baza ta jest największym w Polsce zbiorem danych z zakresu ubezpieczeń komunikacyjnych. Na koniec 2015 r. zgromadzonych w niej było około 330 mln rekordów związanych z ubezpieczeniami OC posiadaczy pojazdów mechanicznych

¹ Dyrektywa 90/232/EWG Rady z dnia 14 maja 1990 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (Dz. Urz. WE L 129/33 z dnia 19 maja 1990 r.).

² Dyrektywa 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (Dz. Urz. UE L 181/65 z dnia 20 lipca 2000 r.).

³ Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 392 z późn. zm.).

⁴ Ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. Nr 167, poz. 1396).

⁵ M. Orlicki, *Ubezpieczenia obowiązkowe*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011, s. 509.

i ubezpieczeniami AC. Jednocześnie zauważalny jest istotny wzrost zainteresowania tymi danymi, który można ocenić poprzez analizę liczby zapytań dotyczących szkodowości bądź historii ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i AC. W 2015 r. dynamika łącznej liczby zapytań w stosunku do 2014 r. osiągnęła 215%, co oznacza roczny wolumen zapytań na poziomie ok. 310 mln. Zapytania składane są bezpośrednio do bazy OI UFG przez osoby indywidualne, uprawnione instytucje (np. Policja, sądy, prokuratura), a przede wszystkim zakłady ubezpieczeń. Dane z bazy UFG, przekazywane zakładom ubezpieczeń głównie za pośrednictwem usług sieciowych (ang. *web-service*), znajdują zastosowanie w procesach biznesowych zakładów, a w szczególności służą do oceny ryzyka i taryfikacji umów ubezpieczeń, jak również wspierają obszar wykrywania zjawisk związanych z przestępczością ubezpieczeniową.

Ze względu na zadania realizowane przez UFG istotne znaczenie ma System Wykrywania Nieubezpieczonych Pojazdów. System ten typuje nieubezpieczone pojazdy podczas cyklicznych kontroli, na podstawie zaawansowanej analizy danych zgromadzonych w bazie Ośrodka Informacji UFG i współpracuje w tym zakresie z zakładami ubezpieczeń.

Podkreślić należy, iż Fundusz cały czas rozwija swoją infrastrukturę techniczną i sprzętową, wdrażając najnowocześniejsze w skali europejskiej rozwiązania, pozwalające na przeprowadzanie analiz dużych zbiorów danych oraz projektowanie i udostępnianie uprawnionym podmiotom niezawodnych usług IT, odpowiadających – w ramach obowiązujących przepisów prawa – na ich zapotrzebowanie.

Fundusz jako administrator danych zgromadzonych w bazie dba o ich wysoką jakość, do czego, poza wieloma wewnętrznymi, systemowymi działaniami, przyczynia się również uzyskany ze względu na realizowane zadania dostęp do państwowych rejestrów referencyjnych, takich jak Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców (CEPiK), Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności (PESEL) oraz Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON). Dostęp do rejestrów referencyjnych pozwala również na skuteczniejsze działania w obszarze przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej.

Dla zapewnienia niezawodności świadczonych przez Fundusz usług został zbudowany i aktualnie funkcjonuje w odrębnej lokalizacji ośrodek zapasowy przetwarzania danych, który w przypadku katastrofy czy też krytycznej awarii systemu informatycznego ma za zadanie zapewnić ciągłość działania bazy Ośrodka Informacji UFG. Należy również dodać, że UFG zrealizował projekt *Portal Internetowy*, z rozwiązań którego mogą skorzystać wszystkie podmioty pozostające w jakiegokolwiek relacji z UFG. Projekt ten został sfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Jednym z elementów utworzonego portalu jest moduł bezpośredniej komunikacji z zakładami ubezpieczeń, który istotnie usprawni proces tak zasilania bazy, jak i udostępniania danych zakładom.

2. Przesłanki sprawowania nadzoru nad działaniami Ośrodka Informacji UFG

Już od początku funkcjonowania Ośrodka Informacji UFG uznano za konieczne zbudowanie efektywnego systemu nadzoru nad procesami gromadzenia danych i udostępniania informacji z bazy OI UFG. Nadzór jest bowiem istotnym komponentem działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa danych oraz czynnikiem wpływającym na podejmowanie skutecznych działań zapobiegawczych bądź naprawczych. Prace nad budową nowoczesnego systemu nadzoru uległy wyraźnemu przyśpieszeniu w ostatnich latach i nadal są kontynuowane.

Główne przesłanki sprawowania nadzoru nad procesami zachodzącymi w Ośrodku Informacji UFG wynikają z następujących uwarunkowań:

- Duży wolumen danych zgromadzonych i udostępnianych – efekt skali nasila ryzyko związane z możliwością wystąpienia błędów lub celowych nadużyć w procesach realizowanych z wykorzystaniem zgromadzonych w bazie danych.
- Stale postępujący, intensywny rozwój technologiczny – proces ten z jednej strony wpływa na uatrakcyjnienie oferty usług UFG, z drugiej zaś wymusza konieczność kontrolowania coraz bardziej skomplikowanych relacji, struktur i procesów zachodzących na styku z dostawcami wdrażającymi usługi IT oraz z ich finalnymi odbiorcami.
- Zapewnienie niezawodności transferu danych do zakładów ubezpieczeń – zakłady wykorzystują dane pozyskane z bazy Ośrodka Informacji UFG w procesach biznesowych. Niemniej jednak wynikające z regulacji prawnych równe szanse dostępu do bazy OI UFG w praktyce są w różnym stopniu wykorzystywane przez poszczególne zakłady ubezpieczeń. Zakłady, które są technologicznie i organizacyjnie przygotowane do gromadzenia i przetworzenia większej ilości informacji z bazy OI UFG, uzyskują przewagę nad innymi.
- Odpowiedzialność za jakość przekazywanych informacji wobec innych niż zakłady ubezpieczeń podmiotów uprawnionych do korzystania ze zgromadzonych danych (np. Policja, sądy, prokuratura), w tym szczególna odpowiedzialność wobec osób poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych.
- Wykrywanie nieubezpieczonych – proces ten ma na celu zarówno ograniczenie zagrożenia ze strony nieubezpieczonych posiadaczy pojazdów dla potencjalnych ofiar wypadków, jak również obniżenie kosztów ogólnosektorowych związanych z wypłatą odszkodowań i świadczeń będących już wynikiem tych wypadków.
- Wspieranie zakładów ubezpieczeń w eliminowaniu wyłudzeń odszkodowań i świadczeń – wykorzystanie bazy Ośrodka Informacji UFG przyczynia się do ograniczenia przez zakłady ubezpieczeń kosztów wypłat niezasadnych odszkodowań i świadczeń oraz umożliwia odzyskiwanie części odszkodowań w przypadkach wielokrotnych ubezpieczeń (tzw. regres z tytułu odpowiedzialności proporcjonalnej ubezpieczyciela).
- Pełnienie wobec zakładów ubezpieczeń funkcji ośrodka zapasowego – UFG odgrywa rolę zabezpieczenia rynku ubezpieczeniowego na wypadek utraty przez któryś z zakładów choćby części danych dotyczących ubezpieczeń komunikacyjnych.
- Wypełnianie obowiązków administratora bazy danych – skutkuje koniecznością zachowania szczególnej ostrożności w procesie przetwarzaniu danych, jak również dbałości o ich jakość, w tym zapewnienie staranności w zakresie ochrony danych osobowych.

3. Nowy model nadzoru nad procesami Ośrodka Informacji UFG

3.1. Trzy linie nadzoru

Warto zwrócić uwagę, że działalność Ośrodka Informacji UFG jest unikalna w skali polskiego sektora finansowego. Trudno zatem jest czerpać gotowe wzorce w zakresie budowy nadzoru, opierając się na wypracowanej w tym zakresie praktyce, gdyż takiej w zasadzie nie ma. Również rozwiązania zagraniczne nie mogą być w sposób bezpośredni implementowane do polskich realiów, ze względu na wyraźne różnice co do przyjętych zasad funkcjonowania i usytuowania organizacyjnego Ośrodków Informacji w poszczególnych krajach. Dlatego też tak istotna jest ekspercka diagnoza sytuacji (dokonana w ramach UFG), pozwalająca na formułowanie wniosków, na podstawie których możliwe jest wypracowanie optymalnych rozwiązań.

Ponieważ nadzór powinien być sprawowany stale i w sposób systemowy, konieczne było wyznaczenie jednoznacznych ról i zadań w tym procesie. W praktyce zakres zadań ograniczono

trzema liniami nadzoru. Dzięki temu udało się zdefiniować jasne i zrozumiałe kryteria reakcji na informacje o zagrożeniu i eskalowania incydentu na określony poziom decyzyjny.

Przyjęto, że pierwszą linią nadzoru jest administrator biznesowy, tj. specjalista usytuowany bezpośrednio w strukturach Ośrodka Informacji UFG, doskonale znający profil i specyfikę działalności Ośrodka Informacji. Jego podstawowym narzędziem pracy są kokpity z zaimplementowanym zestawem wskaźników i inne raporty mierzące zachodzące procesy bazodanowe. Zakres jego działań nadzorczych koncentruje się na wystandaryzowanych czynnościach operacyjnych.

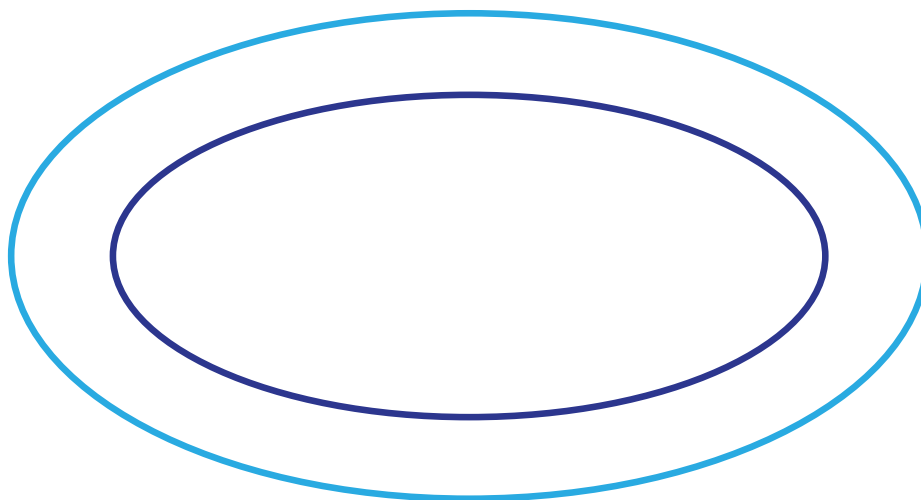
Drugą linią nadzoru jest Zarząd UFG, który otrzymuje sygnały o problemach zauważonych przez administratora biznesowego. Na tym etapie podejmowane są kluczowe decyzje związane m.in. z zastosowaniem sankcji i przyjęciem określonej strategii wobec zidentyfikowanego ryzyka.

Wreszcie trzecią linię nadzoru stanowi Rada Funduszu, do której kompetencji – zgodnie ze statutem UFG – należy rozpatrywanie wniosków Zarządu UFG w sprawie polityki udostępniania informacji z bazy danych OI UFG. W tym zakresie Rada Funduszu może przekazać stosowne rekomendacje Zarządowi UFG w celu podjęcia przez ten organ ostatecznej decyzji, zgodnie z jego odpowiedzialnością.

Zdecydowana większość działań nadzorczych (80–90%) realizowana jest na poziomie pierwszej linii nadzoru, tj. administratora biznesowego.

Eskalację działań nadzorczych na poziomie trzech linii nadzoru przedstawiono na rysunku nr 1.

Rysunek nr 1. Eskalacja działań nadzorczych nad procesami OI UFG

Źródło: Opracowanie własne.

Reasumując, jasno określone role i właściwie sformułowane zadania w procesie nadzoru wspierają skuteczną identyfikację anomalii, a także zwiększają przewidywalność podejmowanych przez UFG działań o charakterze wyjaśniająco-interwencyjnym. Z doświadczenia Funduszu wynika, że efektami tak ustanowionych reguł są w zdecydowanej większości niekwestionowanie przez zakłady ubezpieczeń podejmowanych przez UFG działań interwencyjnych oraz współpraca w usuwaniu nieprawidłowości.

3.2. Uprawnienia i środki nadzorcze

Do dalszych analiz związanych ze zdefiniowaniem uprawnień i środków nadzorczych, niezbędnych do sprawowania skutecznego nadzoru, przyjęto obszar współpracy z zakładami ubezpieczeń, gdyż ze względu na skalę i potencjalne ryzyka wymaga on specjalnej uwagi. Podstawowym celem jest tu zabezpieczenie interesów zakładów ubezpieczeń, które działają w sposób prawidłowy, przed działaniami zakładów, które podejmują próby naruszenia obowiązujących zasad. Należy przy tym wyraźnie podkreślić, że działania nadzorcze ze strony UFG nie dublują zadań nadzoru sprawowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego. Inne są bowiem przestanki i konsekwencje nadzoru KNF, a inne UFG. Działania UFG koncentrują się na procesach związanych z bazą danych ubezpieczeniowych, której to Fundusz jest administratorem i w związku z którą wypełnia określone prawem obowiązki.

W celu optymalizacji działań nadzorczych podejmowanych przez UFG zdefiniowano zakres uprawnień i środków, a w szczególności określono:

- Kryteria stosowania środków nadzorczych – zwymiarowano parametry procesów bazodanowych, identyfikując odchylenia wskaźników mierzących te procesy od przyjętych standardów, tzw. anomalie. Przy czym na potrzeby administratora biznesowego dodatkowo wyodrębniono wskaźniki, które pełnią funkcję sygnałów wczesnego ostrzegania i stanowią podstawę do natychmiastowego zainicjowania procesu wyjaśniająco-interwencyjnego.
- Przebieg procesu wyjaśniająco-interwencyjnego – za priorytet uznano jego transparentność dla stron. W konsekwencji proces charakteryzuje logiczny ciąg przyczynowo-skutkowy. Podstawowym założeniem jest, aby na każdym etapie procesu zapewnione było uczestnictwo zainteresowanego zakładu ubezpieczeń. Celem jest dążenie do minimalizacji arbitralności działań UFG.
- Terminy – wprowadzono terminy wiążące strony w procesie wyjaśniająco-interwencyjnym, co ogranicza element zaskoczenia zakładów ubezpieczeń i pozwala na racjonalne planowanie udzielania wyjaśnień bądź podejmowania działań naprawczych. Wprowadzono również możliwości prolongowania terminów w przypadku racjonalnego uzasadnienia celowości takiego działania.
- Sankcje – zdefiniowano katalog sankcji ściśle skorelowanych z oceną zagrożenia wynikającą ze stwierdzonej nieprawidłowości.
- Możliwości odwoławcze – przyjęto, że sankcje powinny być odwracalne po wyeliminowaniu nieprawidłowości skutkujących ich zastosowaniem. Zakłady ubezpieczeń mają możliwość podejmowania środków odwoławczych.

Tak rozumiane oraz stosowane uprawnienia i środki nadzorcze znalazły odzwierciedlenie w wielostronnej umowie z dnia 2 grudnia 2013 r., której stronami – poza UFG – jest 21 zakładów ubezpieczeń (skupiających 99% rynku ubezpieczeń komunikacyjnych)⁶. Blisko trzyletnia praktyka realizowania określonych w umowie kompetencji nadzorczych w sposób jednoznaczny wskazuje na wzrost skuteczności działań UFG, poprzez szybkie identyfikowanie nieprawidłowości w procesach bazodanowych i ich efektywne ograniczanie bądź eliminowanie.

3.3. Sprzężenie procesów nadzoru, zarządzania ryzykiem i audytu

Przyjęto założenie, że w tak intensywnie rozwijającej się organizacji, jaką jest Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, nadzór nad procesami realizowanymi przez Ośrodek Informacji UFG powinien zostać powiązany z funkcją zarządzania ryzykiem, jak również z funkcją audy-

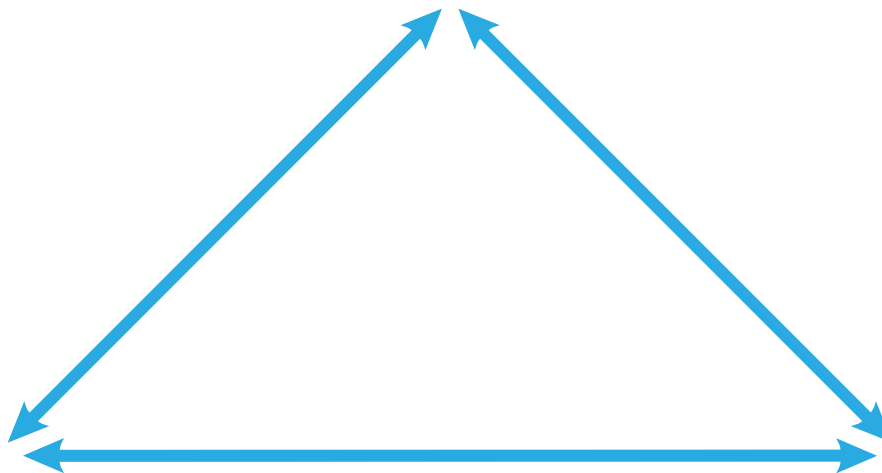
⁶ Wg stanu na dzień 8 lipca 2016 r.

tu wewnętrznego. W konsekwencji nadzór z jednej strony wykorzystuje informacje pozyskane z obszaru zarządzania ryzykiem oraz z audytu wewnętrznego, z drugiej zaś strony zasila informacjami uzyskanymi w trakcie realizacji działań nadzorczych wspomniane obszary funkcjonalne.

W efekcie tak działający system wymiany informacji pozwala na uzyskanie synergii i gromadzenie wiedzy o ryzykach i podejmowanych działaniach nadzorczych, a także sprzyja efektywności procesu planowania audytów oraz skuteczności ich przeprowadzania. Wpływa również na wyższą jakość informacji zarządczej, dając Zarządowi UFG zestaw wiarygodnych informacji o funkcjonowaniu organizacji, koniecznych w podejmowaniu bieżących oraz strategicznych decyzji.

Sprzężenie zwrotne między procesami nadzoru, zarządzania ryzykiem i audytu w UFG ilustruje rysunek nr 2.

Rysunek nr 2. Sprzężenie zwrotne procesów nadzoru, zarządzania ryzykiem i audytu

Źródło: Opracowanie własne.

Określenie jasnych reguł komunikacji i współpracy pomiędzy trzema obszarami funkcjonalnymi, związanymi z procesami nadzoru, zarządzania ryzykiem i audytu wewnętrznego, pozwoliło Funduszowi na osiągnięcie – w stosunkowo krótkim czasie po wdrożeniu modelu – satysfakcjonujących wyników. Zarząd UFG z odpowiednim wyprzedzeniem otrzymuje niezbędne informacje pozwalające na podejmowanie działań zapobiegawczych bądź naprawczych w przypadku realizacji niekorzystnych scenariuszy, związanych z bezpieczeństwem danych zgromadzonych w bazie Ośrodka Informacji UFG.

4. Perspektywy na przyszłość

Scharakteryzowane w poprzednich rozdziałach rozwiązania, wpływające na wzrost skuteczności nadzoru nad procesami zachodzącymi w Ośrodku Informacji UFG, stanowiły jeden z warunków, aby Zarząd UFG mógł w sposób odpowiedzialny planować dalsze kierunki rozwoju Funduszu.

W nowelizacji ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.⁷, dokonano rozszerzenia zadań Funduszu o utworzenie

⁷ Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. poz. 1844).

i prowadzenie informatycznej bazy danych w zakresie niezbędnym do identyfikacji, weryfikacji i przeciwdziałania naruszeniu interesów uczestników rynku ubezpieczeniowego w pełnym zakresie ubezpieczeń, o których mowa w dziale I lub II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, a więc już nie tylko ubezpieczeń komunikacyjnych.

Nowa baza danych powinna pozwolić na gruntowną analizę zawieranych umów ubezpieczenia, zgłaszanych szkód i roszczeń oraz wypłat odszkodowań i świadczeń, poprzez weryfikację informacji zintegrowanych i scentralizowanych w UFG, co w przeciwieństwie do występującej aktualnie praktyki – polegającej na analizowaniu przez zakłady ubezpieczeń wyłącznie swoich danych i poszukiwaniu w innych zakładach przypadków powiązanych – stanowiłoby istotną wartość funkcjonalną dla całego rynku ubezpieczeniowego.

UFG planuje, że pilotażowe usługi związane z udostępnianiem danych z nowej bazy będą dostępne już w 2016 r. W latach następnych przewidywane jest poszerzenie katalogu usług, oczywiście w oparciu o analizę skuteczności wcześniej wprowadzonych rozwiązań i ocenę potrzeb rynku ubezpieczeniowego, przy jednoczesnym uwzględnieniu uwarunkowań prawnych. W efekcie zaawansowane technologicznie zakłady ubezpieczeń będą mogły skoordynować i zautomatyzować współpracę swoich systemów antyfraudowych z centralnym systemem UFG i wykorzystać efekt synergii. Z kolei pozostałe zakłady będą miały możliwość korzystania z szerokiej gamy usług udostępnionych przez UFG.

Nowe uwarunkowania prawne otwierają szerokie możliwości wykorzystania danych już zgromadzonych, jak również tych, które w przyszłości będą gromadzone w bazie UFG. Uprawnia to do stwierdzenia, że w efekcie prac Funduszu – prowadzonych w konsultacji z zakładami ubezpieczeń – w nieodległej perspektywie czasowej można oczekiwać realnego wzrostu wykrywalności nadużyć w sferze wypłacanych odszkodowań i świadczeń. Ostatecznie powinno przełożyć się to na skuteczne, systematyczne wypieranie z polskiego rynku ubezpieczeniowego zjawisk przestępczości ubezpieczeniowej.

Niewątpliwie nowe zadania, a tym samym otwierające się możliwości rozwojowe UFG, stanowią istotne wyzwania w kontekście doskonalenia metod i rozwiązań organizacyjnych, sprzyjających takiemu prowadzeniu nadzoru, aby jak dotychczas efektywnie wspomagał kadre zarządzającą Funduszu w osiągnięciu wyznaczonych celów.

Wnioski

- Realizowana przez UFG funkcja informacyjna ma coraz większe znaczenie dla szerokiego kręgu odbiorców, co determinuje projektowanie wydajnych oraz bezpiecznych mechanizmów gromadzenia i udostępniania danych.
- Baza danych Ośrodka Informacji UFG stanowi istotny element wsparcia segmentu ubezpieczeń komunikacyjnych, gdyż ogranicza ekspozycję na ryzyko zakładów ubezpieczeń w realizowanych przez nie procesach biznesowych.
- Stale postępujący rozwój ilościowy, technologiczny oraz coraz szersze zastosowanie danych pozyskiwanych z bazy Ośrodka Informacji UFG, w wielu różnych obszarach aktywności gospodarczej i społecznej, zdeterminowały konieczność budowy nowoczesnego systemu nadzoru.
- Nowy model nadzoru nad procesami Ośrodka Informacji UFG skutecznie wspiera funkcję zarządzania ryzykiem oraz funkcję audytu wewnętrznego, co przekłada się na istotny wzrost poziomu bezpieczeństwa i efektywności zadań realizowanych przez UFG.
- System nadzoru nad procesami Ośrodka Informacji UFG podlega stałemu rozwojowi, przez co dostosowuje się on do szybko zmieniających się realiów innowacyjnej technologicznie organizacji, jaką jest UFG, oraz uwzględnia zewnętrzne trendy (i nowe ryzyka) rynkowe.

- Zdobyta wiedza i doświadczenie nabyte przy budowie systemu nadzoru nad procesami Ośrodka Informacji UFG pozwalają Funduszowi w sposób bezpieczny realizować kolejne projekty na rzecz rynku ubezpieczeniowego, w tym tworzenie baz danych obejmujących docelowo pełny zakres ubezpieczeń.

Bibliografia⁸

- Abramowicz W., Stolarski P., Węcel K., *Ontologie jako narzędzie budowy modeli w ubezpieczeniowych systemach informacyjnych – ekstrakcja wiedzy ubezpieczeniowej ze źródeł internetowych*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 2012, nr 2.
- Bijak W., Hrycko K., *Geograficzny wymiar danych*, „Miesięcznik Ubezpieczeniowy” 2013, nr 9.
- Bijak W., Stachura R., Wójciuk M., *Zarządzanie jakością danych*, „Miesięcznik Ubezpieczeniowy” 2013, nr 10.
- Hull J.C., *Zarządzanie ryzykiem instytucji finansowych*, PWN, Warszawa 2011.
- Iwanicz-Drozdowska M. (red.), *Zarządzanie ryzykiem bankowym*, Poltext, Warszawa 2012.
- Kwiecień I., Wąsewicz M., *Czynniki ryzyka w ubezpieczeniach komunikacyjnych w Polsce*, (w:) Michalski T. (red.), *Wyzwania dla rynków ubezpieczeń w świetle sytuacji na globalnych rynkach finansowych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013.
- Misakowski J., Niezgoda K., Skawiński P., *Ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2012.
- Monkiewicz M., *Ubezpieczeniowe fundusze gwarancyjne na rynkach światowych*, Elipsa, Warszawa 2013.
- Monkiewicz J., Gąsioriewicz L. (red.), *Zarządzanie ryzykiem w organizacji*, C.H Beck, Warszawa 2010.
- Orlicki M., *Ubezpieczenia obowiązkowe*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011.

⁸ Z uwagi na praktyczny charakter artykułu, dotyczącego analizy wewnętrznych procesów w UFG, pozycje przywołane w bibliografii mają na celu wskazanie literatury związanej z poruszaną tematyką, nie są zaś (poza jedną książką) bezpośrednio cytowane w artykule.

Summary of the article

Supervision over the processes conducted in the Information Centre of Insurance Guarantee Fund

Experience of Insurance Guarantee Fund pertaining to its cooperation with the insurance companies in the processes of enriching Polish database consisting of motor insurance information creates a need for providing high standards of data protection. Therefore, there should be a constant development on protection of this process provided.

Insurance Guarantee Fund actively monitors all of these processes and influences actions of the insurance companies which breach the principles of the cooperation with the Insurance Guarantee Fund.

The aim of the article is to present a new model of supervisory actions over the Information Department of Insurance Guarantee Fund. The author points to the fact that the experience acquired in the development of supervisory system should be used in order to expand the activity of Insurance Guarantee Fund and influence other plans that are to be implemented in the insurance market.

Keywords: Information Centre of Insurance Guarantee Fund, supervision, database, innovation.

Mgr **Elżbieta Wanat-Poleć**, prezes Zarządu Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

Mgr **Robert Stachura**, zastępca dyrektora Ośrodka Informacji Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.